

Kristianstad
University
Sweden

BFL - FEEDBACK OCH
FEED-FORWARD

Anders Jönsson

Om mig

Forskare med fokus på bedömning i

- Professionsutbildningar
(t. ex. lärar- och tandläkarutbildning)
- Grundskolans NO-undervisning.

Tidigare forskningsprojekt

3.2

Eliciting information from patient

Ex. ställa frågor för att se att patienten förstått informationen, lyssna på och bekräfta patienten, ta reda på patientens önskemål

the student

assesses the patient's understanding of problem by using both open and closed questions as appropriate.

demonstrates effective listening in a way that the patient feels heard and understood (i.e. uses non-verbal cues such as nodding, pausing, maintaining eye contact, and verbal skills including back-checking, reflecting, mirroring).

takes the patient's perspective into consideration, including the patient's individual concerns, needs, and expectations.

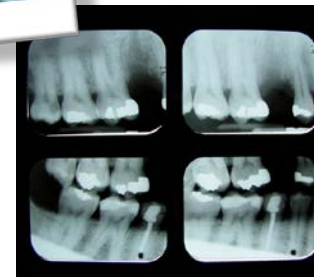
respects the patient's cultural and ethnic beliefs, practices and language.

asks personal questions sensitively.

asks if patient has any questions.

Reaching agreement

ensyn till patientens önskemål och förmåga att följa en behandling när uppföljning planeras

Samhällsfrågor med
naturvetenskapligt innehåll
(SNI)

Tidigare forskningsprojekt

Nuvarande projekt

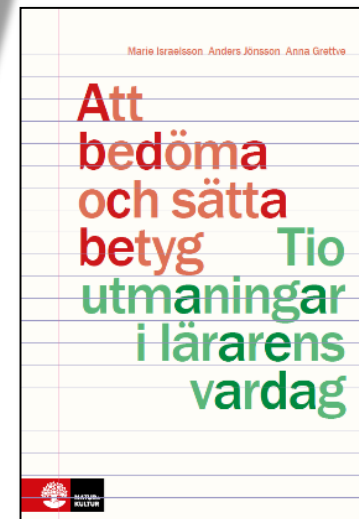
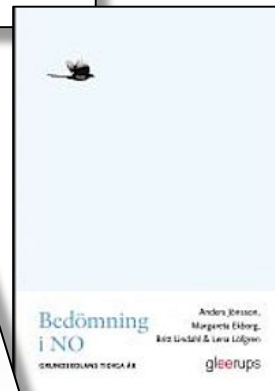
"Elever på gränsen"
(VR-projekt)

Tydliga förväntningar
(Helsingborg stad)

Effekter av självbedömning på
elevers reglering av eget lärande
(Högskolan Kristianstad & AUM)

Bedömningsstöd i NO-ämnen
för åk 6
(Skolverket)

WOULD YOU LIKE TO KNOW MORE?

Varifrån kommer idén med BFL?

Bedömning har visat sig kunna ha **kraftigt negativa effekter** på elevers prestationer, självbild och motivation.

*Varför ger bedömning
negativa effekter?*

”Traditionell bedömning”

Bedömning sker främst utifrån (skriftliga) prov

Bedömningen är helt eller delvis kvantitativ

Återkoppling ges i form av poäng eller betygsliknande omdömen

Varför ger prov negativa effekter?

Typiska egenskaper hos prov

Osynlig (s.k. "latent variabel") som prövas

Många korta frågor

Bedöms med poäng

Typiska egenskaper hos prov

Osynlig (s.k. "latent variabel") som prövas

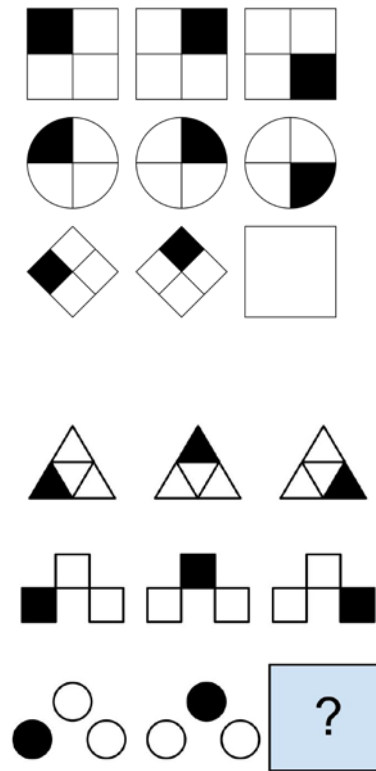
Många korta frågor

Bedöms med poäng

Latenta variabler

Intelligens

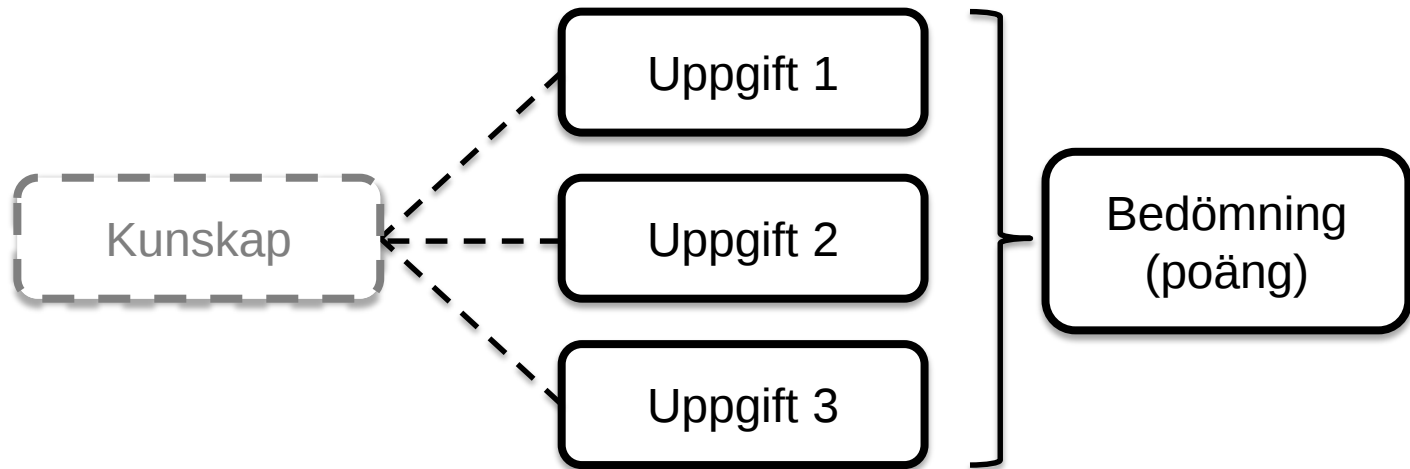

Bedömning
(IQ)

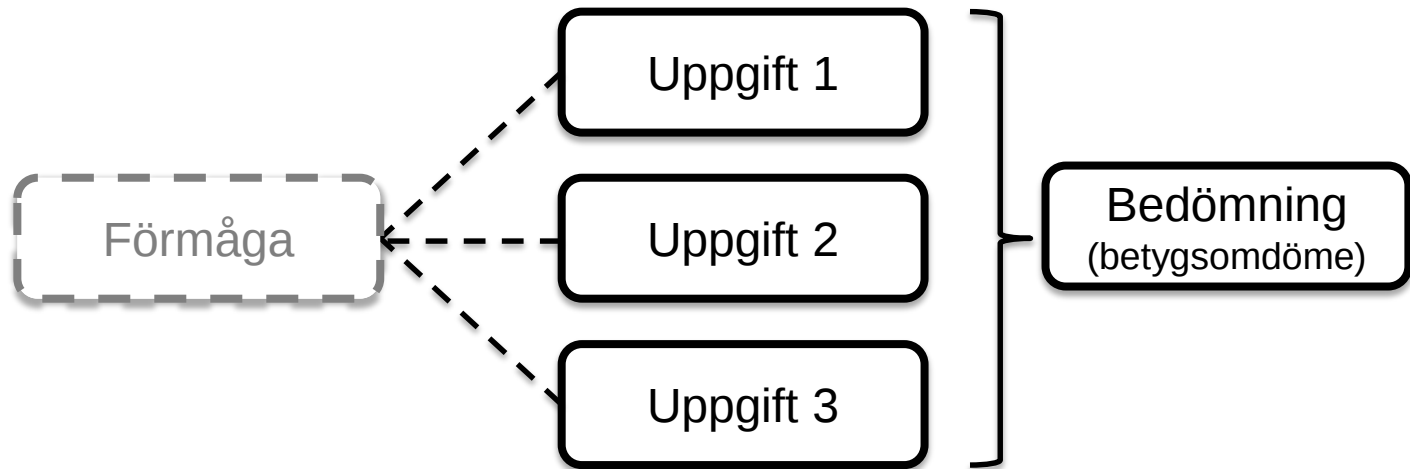

Latenta variabler

Latenta variabler

Latenta variabler

Svårigheter:

Eleverna får ingen klar bild av vad som det är som bedöms (dvs. vad som menas med "kunskap" eller "förmåga")

Uppgifterna är godtyckliga exempel. Eleverna vet därför inte vad som kommer på provet och kan inte heller ta fullt ansvar för att förbereda sig

Eleverna kan inte bedöma sin egen prestation (bedömning sker i relation till provet som helhet = krävs facit och kravgränser).

Latenta variabler

Konsekvenser:

Eleverna blir maktlösa och kan inte påverka sin situation, eftersom de ...

... uteslängs från bedömningsprocessen

... inte ges förutsättningar att ta ansvar för sitt lärande

Istället blir de beroende av läraren och lärarens bedömning.

Typiska egenskaper hos prov

Osynlig (s.k. "latent variabel") som prövas

Många korta frågor

Bedöms med poäng

Många korta frågor

Uppgift 3

Inom islam ses Jesus som ... Välj endast **ett** alternativ.

... en profet.....☐

... en lärjunge☐

... Muhammeds far☐

... Guds son.....☐

Uppgift 4

Vilket av följande alternativ stämmer överens med **alla** de fem världsreligionernas¹ grundtankar? Välj endast **ett** alternativ.

Begäret leder till lidande.....☐

Man ska visa respekt och kärlek till sina medmänniskor.....☐

Människor, djur och växter har lika stort värde.....☐

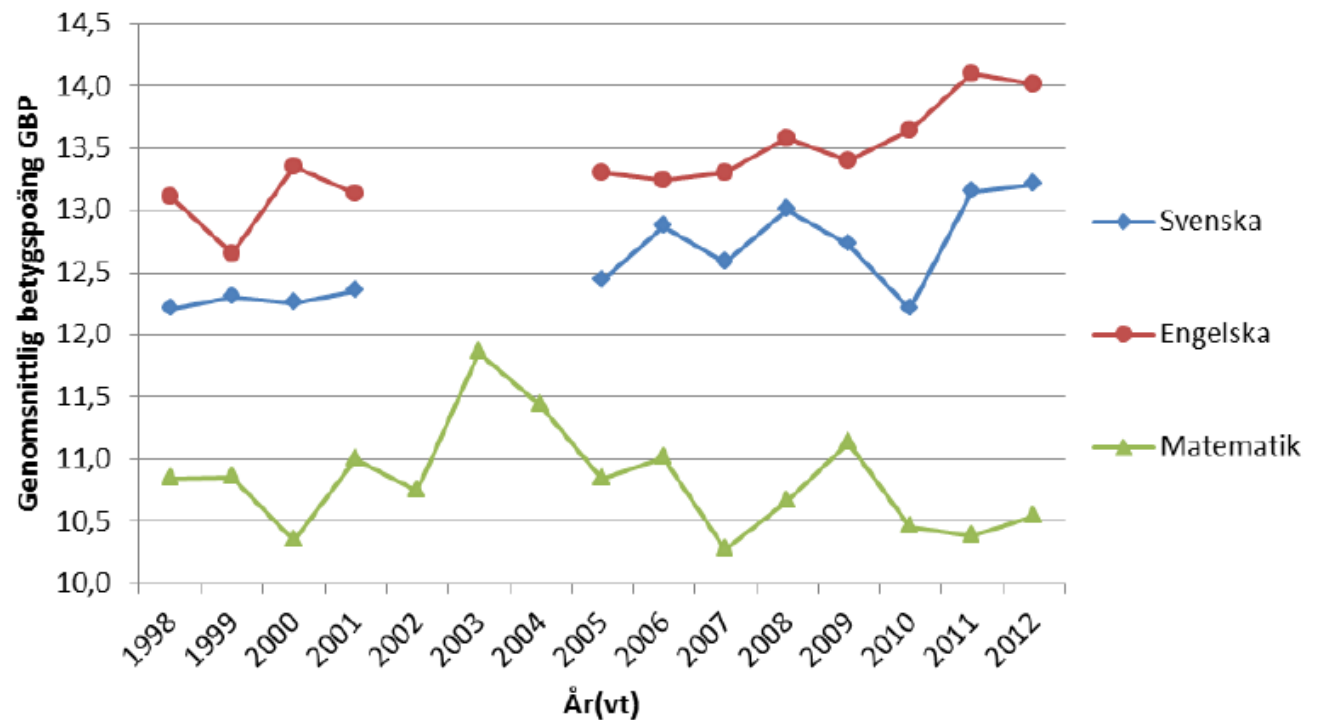
Man ska be fem gånger per dag.....☐

Många korta frågor

Genomsnittlig betygspoäng på nationella prov, åk 9

Många korta frågor

Svårigheter:

Fokus på isolerade kunskapsfragment och minneskunskaper

Elever får inte visa om de kan använda sina kunskaper i funktionella sammanhang

Många korta frågor

Konsekvenser:

Bedömningen styr elevernas uppmärksamhet och studiestrategier = många elever lär sig främst isolerade kunskapsfragment och minneskunskaper

Typiska egenskaper hos prov

Osynlig (s.k. "latent variabel") som prövas

Många korta frågor

Bedöms med poäng

Poäng

Svårigheter:

Informationsfattiga

Kompensatoriska

Underlättar jämförelse

Poäng

Grunden för
formativ
bedömning !

Konsekvenser:

Eleverna ser inte sina styrkor och
utvecklingsbehov

Goda prestationer på ett område kan
kompensera för mindre goda prestationer
på ett annat område

Fokus hamnar på jämförelser, inte på
lärande och kunskapsinnehåll

Poäng

Omöjliggör
formativ
bedömning !

Konsekvenser:

Eleverna ser inte sina styrkor och
utvecklingsbehov

Goda prestationer på ett område kan
kompensera för mindre goda prestationer
på ett annat område

Fokus hamnar på jämförelser, inte på
lärande och kunskapsinnehåll

Poäng

Konsekvenser:

Eleverna ser inte sina styrkor och utvecklingsbehov

Goda prestationer på ett område kan kompensera för mindre goda prestationer på ett annat område

Fokus hamnar på jämförelser, inte på lärande och kunskapsinnehåll

Jämförelser är
särskilt
problematiska

Jämförelser

Att konsekvent prestera sämre än andra
påverkar självkänslan negativt

→ Undvikandestrategier och bortförklaringar
(jag VILL inte, istället för jag KAN inte)

Attributionsteori

	Jag själv	Yttre faktorer
Stabila	Begåvning	Läraren
Instabila	Ansträngning	Tur/otur

Förklarar
motgångar

Attributionsteori

	Jag själv	Yttre faktorer
Stabila	Begåvning	Läraren
Instabila	Ansträngning	Tur/otur

Förklarar
framgångar

Attributionsteori

	Jag själv	Yttre faktorer
Stabila	Begåvning	Läraren
Instabila	Ansträngning	Tur/otur

Ej påverkbara
faktorer

Attributionsteori

	Jag själv	Yttre faktorer
Stabila	Begåvning	Läraren
Instabila	Ansträngning	Tur/otur

Påverkbart !

Typiska egenskaper hos prov

Osynlig (s.k. "latent variabel") som prövas

Många korta frågor

Bedöms med poäng

Typiska egenskaper hos prov

Lärande & Motivation ↓

- Eleverna utesluts från bedömningsprocessen och ges inte förutsättningar att ta ansvar för sitt lärande.
- Eleverna lär sig framför allt isolerade minneskunskaper
- Summativ återkoppling
- Fokus hamnar på jämförelse istället för lärande

Typiska egenskaper hos prov

- Eleverna uteslås från bedömningsprocessen och ges inte förutsättningar att ta ansvar för sitt lärande.
- Eleverna lär sig framför allt isolerade minneskunskaper
- Summativ återkoppling
- Fokus hamnar på jämförelse istället för lärande

Lärande ↓ | Motivation & Självbild ↓ ↑

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang (autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Lärande, Motivation & Självbild ↑

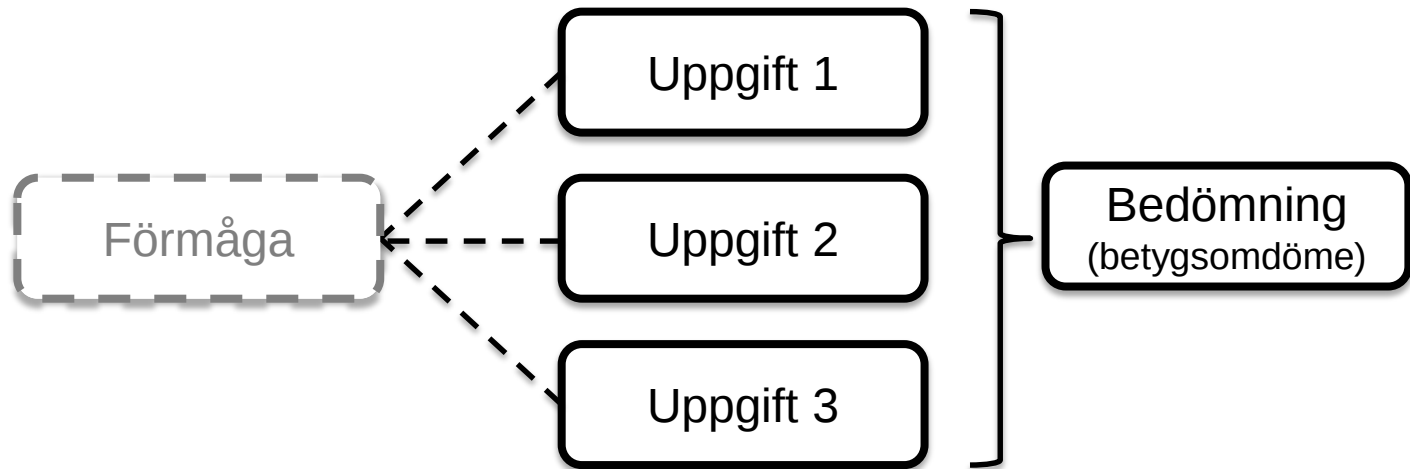

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning!

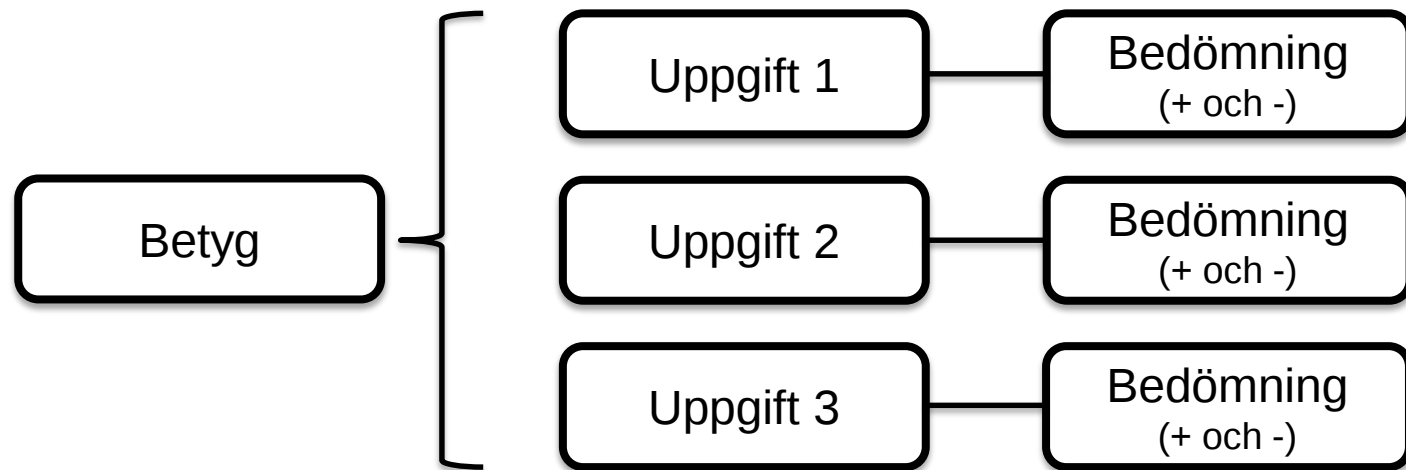
Latenta variabler

OBS!
JÄTTEVIKTIGT !

bedömning

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

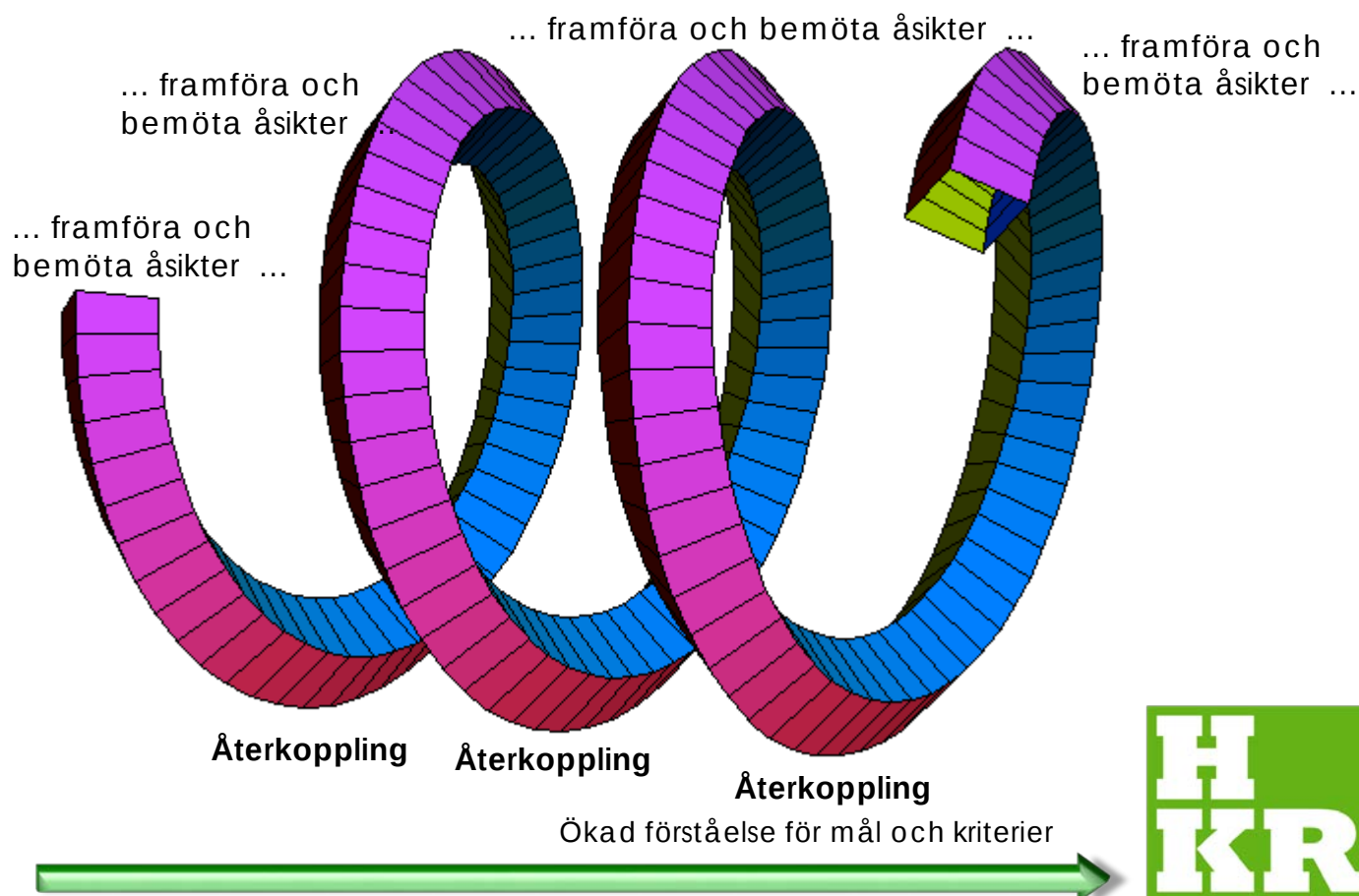
Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang
(autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Transparens

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

**Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang
(autentisk)**

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Samhällsfrågor med
naturvetenskapligt innehåll
(SNI)

Tidigare forskningsprojekt

Samhällskunskap

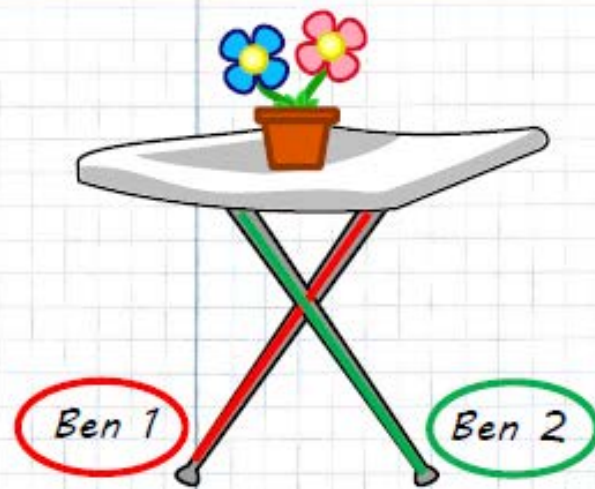
Meddelanden från Demokratiska Despotia

Instruktioner

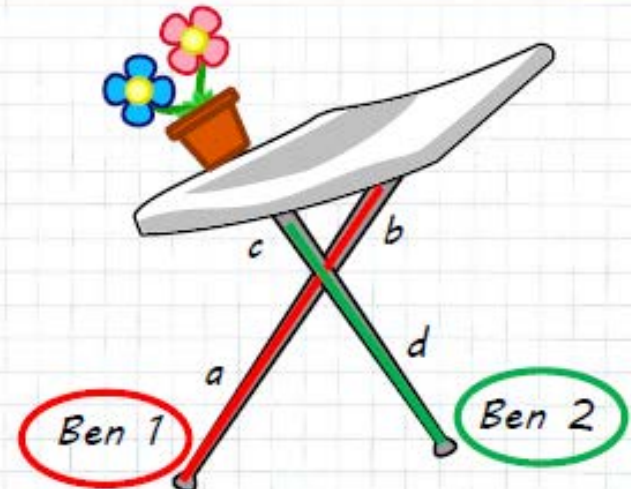
Provet handlar om en tänkt situation där du via webben får kontakt med en jämnårig kamrat i landet Demokratiska Despotia. Du får fakta att utgå från och ett antal frågor som du ska besvara.

Tänk på att...

- ...använda fakta om demokrati och olika styrelsesätt i dina resonemang.
- ...använda dig av relevanta begrepp,
- ...motivera dina svar och resonera i flera led.
- ...ge relevanta exempel i dina resonemang.

Normalt bord

Felaktigt ben med ben 1
längre än ben 2

Uppgift

En snickare ska tillverka ett bord som har korslagda ben. Av misstag sågar han det ena benet längre än det andra men skruvar ändå ihop dem i mitten på varje ben. Påverkar detta bordsskivans lutning? Motivera ditt svar.

Matematik

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang (autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Konstruktiv återkoppling

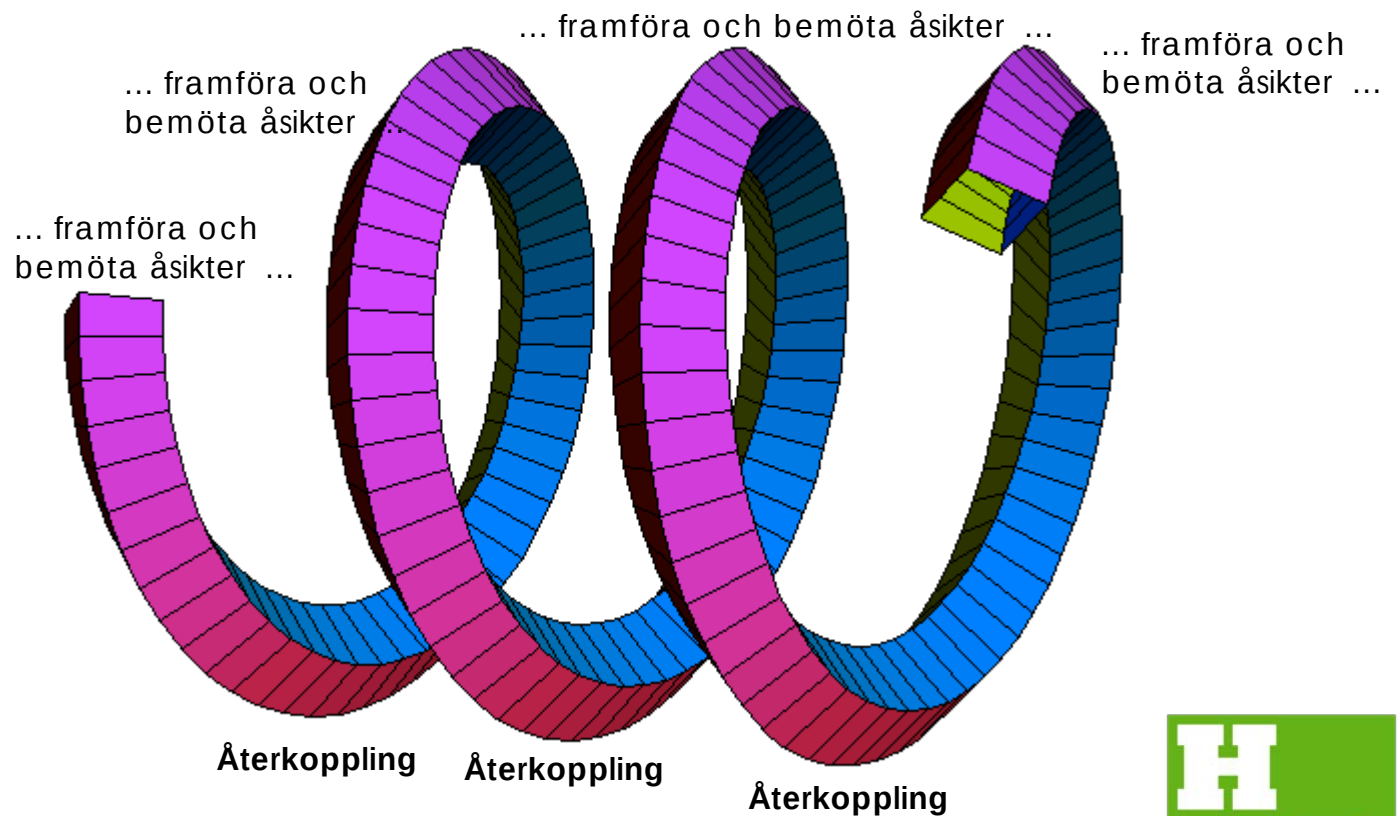
Värderande
Positiv/negativ
Personlig

Beskrivande
Styrkor och utv.-behov
Uppgiftsrelaterad

Konstruktiv återkoppling

Vad är alternativet?

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang (autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Emancipatorisk

Självbedömning

Black & Wiliam (1998): Self-assessment is not an interesting option or luxury, it is essential to productive learning.

Emancipatorisk

Självbedömning = Att bedöma kvaliteten
på sin egen uppgift

Emancipatorisk

Självbedömning = Att bedöma kvaliteten på sin egen uppgift (styrkor och utv-behov)

Självbedömning $\neq$ Att gissa vad läraren skulle sätta för betyg

Självbedömning $\neq$ Att signalera sin upplevda förståelse till läraren

Självbedömning $\neq$ Att utvärdera undervisningen

Självbedömning $\neq$ Att uppskatta hur duktig man är i ett ämne

Emancipatorisk

Övning i självbedömning

→ Bättre prestationer

→ Fler strategier för SRL

Emancipatorisk

Övning i självbedömning

→ Bättre prestationer

→ Fler strategier för SRL

Ju mer övning, desto bättre blir resultaten.

Formativ bedömning

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang (autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Detta var visionen !

Hur har det blivit?

Alla vill inte BFL

Utifrån flera studier om implementering:

NÄSTAN ALLA LÄRARE förändrar sin syn på undervisning och lärande

MÅNGA LÄRARE förändrar vissa delar av sin undervisning och/eller bedömningspraktik

NÅGRA LÄRARE implementerar "riktig" formativ bedömning

BFL smittar inte

Ingen spridning

Lärarcentrerad BFL

Läraren:

1. Kommunikerar mål och kriterier
2. Konstruerar uppgifter
3. Bedömer
4. Ger (individuell) återkoppling

Lärarcentrerad BFL

Läraren:

1. Kommunikerar mål och kriterier
2. Konstruerar uppgifter
3. Bedömer
4. Ger (individuell) återkoppling

→ Hög arbetsbelastning för läraren

Lärarcentrerad BFL

Läraren:

1. Kommunikerar mål och kriterier
2. Konstruerar uppgifter
3. Bedömer
4. Ger (individuellt) återkoppling

→ Hög arbetsbelastning för läraren

→ Involverar inte eleverna

Fokus på isolerade tekniker

Från www.teachersmedia.co.uk

Fortsatt fokus på prov

Varför?

Svårigheter och hinder...

Ett summativt skolsystem

En lång provtradition

Kunskapssyn

Brist på: Vilja, kunskap, tid och/eller stöd

Varför?

Svårigheter och hinder...

Ett summativt skolsystem

En lång provtradition

Kunskapssyn

Brist på: Vilja, kunskap, tid och/eller stöd

Ett summativt skolsystem

Tidiga betyg och betygsliknande omdömen

Nationella prov i flera ämnen och årskurser

Fokus på resultat istället för lärande
→ prestationsorienterad undervisning

Prestationsorienterad undervisning

Störst vikt läggs vid elevernas resultat

Elevernas resultat jämförs

(inbördes, med andra klasser och/eller med andra skolor)

Lärprocessen (t.ex. samarbete och strategier för lärande) värdesätts mindre än själva resultatet

Prestationsorienterad undervisning

I studier där en kunskapsorienterad undervisning försvagas till förmån för en prestationsorienterad, har man dokumenterat en negativ utveckling av elevernas tro på den egna förmågan, deras attityd till skolan och av deras ämnesmässiga prestationer.

(Skaalvik & Skaalvik, 2016)

Formativ bedömning

Svårigheter och hinder...

Ett summativt skolsystem

En lång provtradition

Kunskapssyn

Brist på: Vilja, kunskap, tid och/eller stöd

Formativ bedömning

Svårigheter och hinder...

Ett summativt skolsystem

En lång provtradition

Kunskapssyn

Brist på: Vilja, kunskap, tid och/eller stöd

Formativ bedömning

Svårigheter och hinder...

Ett summativt skolsystem

En lång provtradition

Kunskapssyn

Brist på: Vilja, kunskap, tid och/eller stöd

Bedömning av BFL

Uppgiftsrelaterad bedömning som:

Ger insyn (transparens)

Prövar kunskaper i ett funktionellt sammanhang (autentisk)

Genererar konstruktiv återkoppling (lärande)

Involverar eleverna (emancipatorisk)

Feed-forward

Lärare behöver:

Kunskap

Tid och stöd (av skolledare och av varandra)

Involvera eleverna i bedömningen

Feed-forward

Lärare behöver:

Kunskap

Tid och stöd (av skolledare och av varandra)

Involvera eleverna i bedömningen

Utmanas i sin syn på lärande och bedömning

Kristianstad
University
Sweden

Slut!

Anders.jonsson@hkr.se